

ՊԱՏԵՐԱԶՄՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ ԳԻՐՔ ՎԵՅՆԵՐՈՐԳ

[ԳՈԹԱԿԱՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ՄԱՍԻՆ ԳԻՐՔ ԵՐԿՐՈՐԳ]

Գ Լ Ո Ւ Ն 13

[Գոթական պատերազմի շորրորդ տարին, ամռանը— 538/539 թթ.]։

«...Այն ժամանակ Բելիսարիոսին հայտնի դարձավ, որ Բյուզանդիոնից մեծ զորքով Նարսեսն է՝ դալիս, որ նա Պիկենոն² է հասել։ Այս Նարսեսը ներքինի էր, կայսերական գանձապահ, բայց հակառակ իր ներքինի լինելուն, շատ դործունյա էր և խոհեմ։ Նրան հետևում էին հինգ հազար զինվոր՝ դնդերի բաժանված, որոնց գլխավորում էին իլլիրացի զորավար Հուստինոսը, մյուս Նարսեսը՝ պարսից հպատակ հայերից, որն անցյալում դասալիք էր եղել և իր եղբոր Արատիոսի հետ անցել հռոմայեցիների երկիրը³։ Վերջինս քիչ առաջ ուրիշ զորքի հետ եկել էր Բելիսարիոսի մոտ։ Նրանց հետևում էին նաև էրուլների ցեղից մոտավորապես երկու հազար մարդ՝ Վիսանդոսի, Ալուիթի և Ֆանիթեոսի գլխավորությամբ...»։

Գ Լ Ո Ւ Ն 16

«Բելիսարիոսն ու Նարսեսն իրենց զորքերով միացան իրար Ֆիրմոն քաղաքի մոտ, որը գտնվում է Հոնիական ծոցի ափին, Ավքսիմոս⁴ քաղաքից մեկ օր հեռավորության վրա։ Հենց այստեղ բոլոր զորահրամանատարները խորհրդակցում էին այն հարցի շուրջը, թե նախ և առաջ թշնամիներից որի վրա արշավելն է ձեռնրտու, նրանք երկյուղ էին զգում շարժվել Արիմինոն⁵ պաշարողների վրա, որովհետև ենթադրում էին, որ Ավքսիմոսում գտնվող [թշնամիները] կհարձակվեն և մեծ վնաս կհասցնեն և՛ իրենց, և՛ տեղական հռոմայեցի բնակչության, իսկ մյուս կողմից վախենում էին պաշարվածների համար, թե հանկարծ անհրաժեշտ պարենի սպառման հետևանքով փորձանքի կհանդիպեն։ Շատերը դայրացած լինելով Հովհաննեսի դեմ, ելույթներ էին ունենում։ Նրան մեղադրում էին այն բանի համար, որ իր անմիտ խիզախության և անշահի դրամասիրության պատճառով ենթարկվեց նման վտանգի,

անկարգապահությունն ցուցաբերեց, որ նա պատերազմական գործերը վարում էր ոչ սահմանված ձևով, ոչ էլ այնպես, ինչպես կարգադրել էր Բելիսարիոսը: Նա շթողեց, որ Բելիսարիոսը գլուխ բերի պատերազմի գործը: Սակայն Նարսեսը (որովհետև նա [Հովհաննեսին] բոլորից շատ էր սիրում), վախենալով, որ [Բելիսարիոսը] հրամանատարների խոսքի առաջ հանկարծ տեղի կտա և Արիմինոնի հարցը երկրորդական կհամարի, ասաց այսպես. «Ո՛վ հրամանատարներ. ...Եթե դուք գտնում եք, որ երկու դեպքում էլ ավստանգը հավասարապես նույնն է և անհաջողության դեպքում ավնասը նույնն է, անհրաժեշտ է ամենաճիշտ կերպով մտածել և յուրջ մտածելուց հետո միայն ստեղծված վիճակի մասին որոշում կալացնել: Արդ, եթե մենք Ավքսիմոսի վրա հարձակումը հետադգենք, ապա ոչ մի էական վնաս չենք կրելու: Ի՞նչ կարող է տեղի ունենալ այդ ընթացքում: Բայց եթե մենք Արիմինոնի հարցում սխալվենք, մենք առնվազն կխորտակենք հոռմայեցիների հզորությունը: Եթե Հովհաննեսը արհամարհել է քո կարգադրությունները, ո՛վ Բելիսարիոս, ապա դու կարող ես նրան սլատվել, քանի որ քո ձեռքում է մեղավորին և՛ փրկելու, և՛ նրան թշնամու ձեռքում թողնելու հնարավորությունը: Բայց տե՛ս, որ հանկարծ դու «և՛ մեղանից, և՛ կայսրից Հովհաննեսի՝ իր անգիտությունից բխող ղանցանքի համար պատիժ չստանաս: Եթե այժմ գոթերը գրավեն Արիմինոնը, ապա նրանք դրանով իսկ դերի կվերցնեն մի գործունյա հռոմայեցի ղորավարի, նաև ամբողջ ղորքը, նրանք կգրավեն կայսեր հպատակ քաղաքը: Դժբախտությունը դրանով չի վերջանա, դա կարող է վճռել ամբողջ պատերազմի ճակատադիրը: Դու մտածիր թշնամիների մասին հետևյալ կերպ. ձիշտ է, նրանք դեռ այժմ էլ քանակապես մեղ շատ են գերադանցում, բայց նրանք վհատվել են, որովհետև բաղմիցս անհաջողության են մատնվել: Արդարև, անհաջողությունը զրկել է նրանց ամեն մի հանդգնությունից: Արդ, եթե նրանք այժմ հաջողություն ձեռք բերեն, շուտով կվերականգնեն իրենց ոգին, որից հետո ներկա պատերազմում մենք քաջությամբ հավասար չենք լինի նրանց, նրանք մեղ կգերադանցեն: Դժվարություններից դուրս եկողների քարոշական ոգին միշտ ավելի բարձր է լինում, քան նրանց, ովքեր երբեք փորձանքի չեն հանդիպել»: Նարսեսն այսքանն ասաց: Մի ղինվոր բարբարոսների պահակությունից գաղտնի Արիմինոնից եկավ ճամբար և Բելիսարիոսին հանձնեց նրան հասցեագրված Հովհաննեսի նամակը: Նամակում հետևյալն էր գրված.

«Մեր ամեն տեսակի պարենը վաղուց սպառվել է և մենք այլևս
 »ի վիճակի չենք զսալել ժողովրդին, ոչ էլ պաշտպանվել թշնամինե-
 »րից, այնպես որ յոթ օր հետո մենք մեր կամքից անկախ անձնա-
 »տուր կլինենք, քաղաքն էլ կհանձնենք թշնամիներին, քանզի ամե-
 »նևին ի վիճակի չենք հաղթահարել առկա դժվարությունները, և
 »եթե մենք գործենք որևէ վատ բան, ապա կարծում եմ, որ այս
 »դժվարությունները մեղ համար բավական լուրջ արդարացում են»:
 Հովհաննեսն այդ էր դրել: Բելիսարիոսը տատանվում էր, և դժվար
 դրուժյան մեջ էր: Նա մի կողմից երկյուղ էր զգում պաշարվածնե-
 րի համար, իսկ մյուս կողմից էլ վախենում էր, որ Ավքսիմոսում
 գտնվող թշնամիները արշավելով, աներկյուղ կթալանեն ամբողջ
 շրջակա բնակավայրերը, բացի դրանից, հետապնդելով, կդարա-
 նակալեն ճամբար դրած զորքը, իսկ եթե նրանց հաջողվի միանալ
 թշնամիների [մյուս զորաբանակին], ապա նրանք, բնական է,
 մեծ ավերածություններ կգործեն: Նա ի վերջո վճռեց հետևյալը:
 Արատիոսին հաղար հոգով թողեց տեղում՝ Ավքսիմոս քաղաքից
 երկու հարյուր ասպարեզ հեռավորության վրա, ծովափին ճամբար
 դնելու: Նրանց հրամայեց, որ տեղից չշարժվեն, ոչ էլ կռվեն թշնա-
 միների դեմ, այլ միայն պաշտպանվեն ճամբարում, եթե [թշնա-
 միները] իրենց վրա շարժվեն: Նա մեծ հույս ուներ, որ հռոմայե-
 ցիների, մոտիկ ճամբարած լինելը տեսնելով, [թշնամիները] Ավք-
 սիմոսում հանգիստ կմնան և չեն հետապնդի իրենց վատ նպա-
 տակներով: Այնուհետև նա կազմեց մի մեծ զորաբանակ և նավերով
 [Արիմինոն] ուղարկեց: Նրան գլխավորում էին Հերոդիանոսը,
 Ուլիարիսը և Արատիոսի եղբայր Նարսեսը: Նավատորմիդի ընդհա-
 նուր հրամանատարն էր Իլդիգերը, որին Բելիսարիոսը հրամայեց
 անմիջապես նավարկել դեպի Արիմինոն, զգուշանալով ասի զուրս
 գալուց, քանի զեռ հետևակը հեռու էր գտնվում: Վերջինս պետք է
 առաջ շարժվեր ծովափից շատ չհեռանալով: Իսկ մի այլ զորամա-
 սի էլ, որին գլխավորում էր Մարտինոսը, հրամայեց ծովափով
 առաջ շարժվել, հետևելով նավերի ընթացքին: Նրանց կարգադրեց,
 որ երբ ընդհուպ մոտենան թշնամիներին, ապա շատ ավելի խա-
 րույկներ վառեն, քան համապատասխանում է զորքի քանակին,
 որպեսզի հակառակորդների վրա քանակապես շատ լինելու տպա-
 վորություն թողնեն: Իսկ ինքն էլ ծովափից հեռու գտնվող մի այլ
 ճանապարհով Նարսեսի և մնացած զորքի հետ միասին շարժվեց
 Ուրբիսալիա քաղաքի վրայով, քաղաք, որն անցյալում Ալարի-

քոսն՝ այնպես էր ավերել, որ նրա նախկին փայլից ոչինչ չէր մնացել. բայց մի գալստից և մի քանի շենքերի հիմքերից...

[Գոթերը, տեսնելով բյուզանդական զորքը և նավատորմի զորքը, փախուստի են դիմում և ապաստանում Ռավեննայի սլարիսոյների ետև]։

Գ Լ Ո Ւ Խ 18

«Հռոմայեցիներից Իլդիդերը և նրա մարդիկ առաջինները ներխուժելով [Արիմինոն քաղաքը սլաշարող] թշնամիների ճամբարը, դերի վերջրին գոթերից նրանց, ովքեր հիվանդության պատճառով մնացել էին տեղում և ձեռք բերեցին փախուստի դիմած գոթերի թողած հարստությունը։ Բելիսարիոսը ևս կեսօրին ամբողջ զորքով ժամանեց այստեղ և երբ տեսավ Հովհաննեսին և նրա մարդկանց զույգաբազմաբան, ապա ի միջի այլոց հիշեցրեց նրան իր անմիտ խիզախության մասին և ասաց, որ նա շնորհակալ պիտի լինի Իլդիդերին։ Իսկ [Հովհաննեսը] ասաց, որ շնորհակալ է նարսեսին՝ կայսերական դանձապահին, ակնարկելով, որ ոչ այնքան Բելիսարիոսի ցանկությունը, որքան նարսեսի խորհրդով է, որ նրանք իրեն նեղուկ կանգնեցին։ Այսուհետև [Բելիսարիոսն ու նարսեսը] մեծ կասկածանքով էին վերաբերում միմյանց։ Նարսեսի մերձավորները չէին ուզում նրան թողնել Բելիսարիոսի հետ արշավանքի զուրս գալու, համոզում էին նրան, որ կայսեր դադտնիքներին հաղորդակից մի մարդու միանգամայն անվայել է զորքի ընդհանուր հրամանատարը չլինել և ենթարկվել մի զորավարի։ Նրանք ասում էին, որ Բելիսարիոսը երբեք կամավոր կերպով, [նարսեսի հետ] հավասար հիմունքներով չի ղեկավարի զորքը և եթե [նարսեսը] ցանկանա ինքը ղլխավորել հռոմայեցիների զորքը, շատ ավելի զինվորներ և լավագույն հրամանատարները իրեն կհետևեն։ Նրանք ասում էին, որ էրուլները, իր զորիֆորներն ու հյուպատոսները, որոնց ղլխավորում էին Հուստինոսը և նույն ինքը Հովհաննեսը, նաև Արատիոսի և նարսեսի զորքը, բոլորը թվով ոչ պակաս, քան տաս հազար հոգի են, այն էլ շատ քաջ և լավ պատերազմող։ Նրանք այնգում էին, որ Խալիպի նվաճումը պետք է համարվի ոչ միայն Բելիսարիոսի զործր, այլ մասամբ նաև նարսեսի, որ նա թողել է կայսեր շրջապատը ոչ թե իրեն վտանգի ենթարկելով Բելիսարիոսի փառքը ամրապնդելու համար, այլ որպեսզի իր խոհանոթյամբ ու արիությանը դառնա ամենահռչակավոր մարդը։ Նրանք ասում էին, որ Բելիսարիոսն առանց իրենց ոչինչ անել չէր կարող, որովհետև նրա ղլխավորած զորքի մեծ մասը թողնվել է դրաված ամրոցներ-

րում և քաղաքներում, և թվարկում էին բոլորը՝ Սիկիլիայից սկսած մինչև Պիկենոն: Նարսեսը, լսելով այդ խորհուրդը, շատ գոհ մնաց և այլևս չէր կարողանում թաքցնել իր մտազրույցունները, ոչ էլ տանել ներկա իրավիճակը: Երբ Բելիսարիոսը բաղմիցս հրամայում էր մի նոր գործի ձեռնարկել, ապա նա մեջ բերելով զանազան առիթներ հրաժարվում էր հրամանը կատարել: Բելիսարիոսը տեսնելով այդ, հրավիրեց բոլոր հրամանատարներին և ասաց այսպես. «Ո՞վ հրամանատարներ, ինձ թվում է, որ ներկա սլաութերազ» մը վարելու հարցում մենք միակարծիք չենք: Ես տեսնում եմ, որ »գուր արհամարհում եք թշնամուն, որպես վերջնականապես սլար» տության մատնված: Բայց և համոզված եմ, որ ձեր այդ համար» ձակությունը մեղ գցելու է բացահայտ վտանգի մեջ, որովհետև »թշնամիները պարտվել են ձեր կողմից ոչ թե իրենց անարիության »կամ փոքրաքանակ լինելու պատճառով. կարծում եմ, որ նրանք »ալստեղից փախուստի են ղիմել միայն ու միայն մեր հեռատեսու» թյունից, խոհեմությունից ու խորամանկությունից պարտված: »Արդ, ես վախենում եմ, որ ձեր սխալը փորձանքի կմատնի ձեզ »էլ, հոռմեական պետությանն էլ: Քանզի նրանք, որոնց թվում է, թե »հաղթել են և ամբարտավանանում են, հենց նրանք են փորձանքի »մատնվում, քան թե ովքեր անակնկալ կերպով պարտության են »մատնվել, որովհետև վերջիններս թշնամիներին ավելի զգոնու» թյամբ և զգուշությամբ են վերաբերվում: Անհոգությունը կործա» նում է նույնիսկ բարենպաստ վիճակում գտնվողներին, իսկ ջա» նասիրությունն ու խոհեմությունը փրկում է փորձանքների մատ» նրված շատերին: Հուսահատության մեջ գտնվողների հղորությու» նը շատ է թուլանում, բայց խելամտությունը միշտ ուժ է տալիս: »Ձեզանից յուրաքանչյուրը թող հիշի, որ Ռավեննայում⁹ են գրտ» նրվում Ուիտտիգիսն ու բյուրավոր գոթեր, որ Ուրախասը պաշա» րել է Մեգիդլանոնն⁸ ու օղակի մեջ առել ամբողջ Լիգուրիան⁹, որ »Ավքսիմոսը լի է մարտունակ մեծաքանակ զորքով, բաղմաթիվ »ալ բնակավայրեր ուղղմունակ բարբարոսների ձեռքում են գտնը» վում՝ մինչև Ուրբիվենտոն¹⁰, որը Հռոմին կից է: Այնպես որ մեր »գործերն այժմ ավելի վատ վիճակում են, քան առաջ, որովհետև »այժմ մենք, կարելի է ասել, թշնամիների շրջապատման մեջ ենք, »էլ չեմ խոսում այն մասին, որ, ինչպես պատմում են, ֆրանկները »սորդեն Լիգուրիայում են, մի բան, որ պետք է բոլոր հոռմայեցի» ներիս մեջ մեծ երկյուղ առաջացնի: Արդ, իմ կարծիքով, անհրա» ժեշտ է զորքի մի մասն ուղարկել Լիգուրիա և Մեգիդլանոն, իսկ

»մնացածներն իլ թող անհապաղ շարժվեն Ավքսիմոսի և այնտեղ
»գտնվող թշնամիների վրա՝ անելու համար այն, ինչ թույլ կտա
»աստված: Իսկ այնուհետև յուրաքանչյուրին ինչպես որ ավելի
»ձիշտ է թվում պատերազմը մղել, թող այդպես անի»: Բելիսա-
րիոսն այսքանն ասաց, իսկ Նարսեսը սլատասխանեց այսպես.
«Ոչ որ չի առարկի, ով ղորավար, քո ասածների մեծ մասի ճշմար-
»տացիությունը: Բայց իմ կարծիքով կայսեր ամբողջ զորքն առանձ-
»նացնել Մեդիոլանոնի և Ավքսիմոսի համար միանգամայն ձեռ-
»նրտու չէ: Դու այդ գործի համար կարող ես հռոմայեցիներից ում
»որ ցանկանաս՝ վերցնես: Իսկ մենք կայսեր համար կնվաճենք
»էմիլիա¹¹ երկիրը, որը, ինչպես սլատմում են, արդեն գոթերի ձեռ-
»քում է գտնվում և այնպես կսասանենք Ռավեննան, որ մեր դեմ
»եղած թշնամուն կտրենք որևէ ծգնություն հույսից և կտանենք ինչ որ
»ուղենք: Որովհետև եթե մենք ձեզ հետ համաձայնվենք Ավքսիմո-
»սը պաշարել, վախենում եմ, որ Ռավեննայից եկող բարբառոսնե-
»րը մեր հաշիվները խառնեն և պարենի պակասություն չլ զգալով
»տեղում կոտորվենք»: Ահա Նարսեսն այսքանն ասաց: Բելիսա-
րիոսը, վախենալով, որ հռոմայեցիները մասերի բաժանվելով և
շատ ցրվելով կխորտակեն կայսեր գործերը և անկարգապահություն
կառաջանա, ցույց տվեց Հուստինիանոսի՝ ղորահրամանատարնե-
րին հասցեագրված նամակը: Այնտեղ գրված էր հետևյալը. «Մենք
»Խտալիա ենք ուղարկել մեր դանձապաշտ Նարսեսին ոչ նրա համար,
»որսվեսդի զլխավորի ղորքը: Մենք ցանկանում ենք, որ ամբողջ
»ղորքը զլխավորի Բելիսարիոսը, տանելով ուր որ ինքը համար է
»դատում, իսկ դուք բոլորդ [սկսած է] նրան հետևեք՝ հոգուտ մեր
»պետություն»: Կայսեր նամակն այդպիսի բովանդակություն ուներ:
Իսկ Նարսեսը, կառչելով նամակի վերջավորությունից սնդում էր,
որ տվյալ դեպքում Բելիսարիոսը գործում է ոչ պետության օգտին,
որով իրենք պարտավոր չեն նրան հետևել:

Գ Լ Ո Ւ Ն 19

Բելիսարիոսը լսելով այդ, Պերանիոսին¹² մեծ գորքով ուղար-
կեց Ուրբիվենտոնը պաշարելու, իսկ ինքն էլ ղորքը տարավ Ուր-
բինոնի¹³ վրա, մի ամուր բաղաբի, որն ուներ գոթերի բավական
մեծ կայավոր (այն գտնվում է Արիմինոն քաղաքից լավ քայլովի
համար մեկ օրվա հեռավորության վրա): Նրա զլխավորած ղորքին
հետևեցին Նարսեսն ու Հովհաննեսը և մնացած բոլորը: Նրանք մո-
տենալով քաղաքին, երկու մասի բաժանված, բլրի ստորոտում

առանձին-առանձին ճամբար դրեցին: Բելիսարիոսի մարդիկ բռնեցին քաղաքի արևելյան կողմը, իսկ Նարսեսի կողմնակիցները՝ արևմտյան...

...Նարսեսի մերձավորներից ոմանք ասացին նրան, որ... քաղաքը միանգամայն անառիկ է (և դա իսկապես այդպես էր), և որ ինքը պետք է կայսեր համար վերանվաճեր էմիլիա երկիրը: Նարսեսը հավանություն տվեց այդ խորհրդին և հակառակ Բելիսարիոսի թախանձագին խնդրանքին՝ մնալ տեղում և միասին գրավել Ուրբինոն քաղաքը, գիշերով վերացրեց պաշարումը: Նրանք շտապ կարգով զորքի հետ հասան Արիմինոն: ...[Ուրբինոնի] գոթերը անձնատուր եղան Բելիսարիոսին, հանձնեցին քաղաքը այն պայմանով, որ անվնաս կմնան և դառնալով կայսեր հպատակ հռոմայեցի զինվորների հետ հավասար և նման [իրավունքներ] կունենան:

Երբ Նարսեսը լսեց այդ դեպքի մասին, շատ դարմաղավ և սխրեց: Նա շարունակեց Արիմինոնում հանգիստ մնալ, իսկ Հովհաննեսին հրամայեց ամբողջ զորքն առաջնորդել Կայսենեի¹⁴ վրա: ...Հովհաննեսին այն ժամանակ շահջողվեց [գրավել] Կայսենեի ամրոցը և նա որոշեց նոր փորձեր շանել, որովհետև դտավ, որ այն անառիկ է, և Հուստինոսի ու մնացած զորքի հետ առաջ շարժվեց: Նա հանկարծակի հարձակում գործելով, գրավեց Ֆորոկորնելիոս¹⁵ կոչված հինավուրց քաղաքը: Թշնամիները նրա առաջ անընդհատ նահանջում էին և մարտի շէին բռնվում, որով նա ամբողջ էմիլիան կայսեր համար վերանվաճեց: Ահա այսպիսին էր իրավիճակն այդ տեղը:

Գ Լ Ո Ւ Ն 20

Բելիսարիոսը Ուրբինոնը ձմեռ ժամանակ գրավելուց հետո որոշեց, որ անմիջապես Ավքսիմոսի վրա շարժվելը ձեռնառու չէ... Նա Արատիոսին հրամայեց մեծ զորքով ձմեռել Ֆիրմոնում և պահել այն, որպեսզի բարբարոսները հնարավորություն չունենան այդ տեղից արշավանքներ կատարելու, աներկյուղ չբռնատիրեն շրջակա բնակավայրերը: Իսկ ինքը զորքը տարավ Ուրբիվենտոնի վրա: Այդ գործին նրան դրդում էր Պերանիոսը, որովհետև դասալիքներից լսել էր, որ տեղի գոթերի պարենը սպառվել էր, և հույս ունեւր, որ նրանք պարենի պակասության հետ միասին, եթե Բելիսարիոսին էլ տեսնեն ամբողջ զորքով, հեշտությամբ տեղի կտան, ինչ որ իսկապես եղավ...:

Գ Լ Ո Ւ Խ 21

Բեւիսարիոսը, երբ իմացաւ, որ Ուրաիասը և բարբարոսները պաշարել են Մեդիոլանոնը, Մարտինոսին և Ուլիարին մեծ զորքով նրանց դեմ ուղարկեց: ... [Այնուհետև] Բեւիսարիոսը Հովհաննեսին և Հուստինոսին հրամայեց, որ Մարտինոսի հետ միասին շտապ շարժվեն Մեդիոլանոնի վրա: [Հովհաննեսն ու Հուստինոսն] ասացին, որ առանց Նարսեսի հրամանի ոչինչ չեն անի: Այդ իսկ սլաւաճառով Բեւիսարիոսը Նարսեսին գրեց հետևյալը. «Դու համարիր, որ կայսեր ամբողջ զորքը մեկ մարմին է, և եթե այն միահամուռ չգործի, ինչպես մարդու անդամները, այլ ուղենա դորժել անջատ անջատ, մենք կկորչենք առանց որևէ կարևոր բան կատարելու:» Արդ, դու թող էմիլիան, որը ոչ մի ամրություն չունի և տվյալ իրադրության մեջ հռոմայեցիների համար ոչ մի կարևոր նշանակություն ունենալ չի կարող և հրամայիր Հովհաննեսին ու Հուստինոսին Մարտինոսի մարդկանց հետ միասին անհապաղ շարժվեն Մեդիոլանոնում գտնվող թշնամիների վրա...»: Երբ Նարսեսը կարդաց այդ նամակը, կարդադրեց Հովհաննեսին և Հուստինոսին մյուս զորքի հետ միասին շարժվել Մեդիոլանոնի վրա...:

Գ Լ Ո Ւ Խ 22

«...[Բեւիսարիոսը] ամբողջ տեղի ունեցածի մասին գրեց կայսեր: Կայսրն այս կապակցութեամբ ոչ ոքի չպատժեց: Լսելով Բեւիսարիոսի և Նարսեսի տարածայնությունների մասին, անմիջապես ետ կանչեց Նարսեսին և պատերազմի գերագույն հրամանատարությունը թողեց Բեւիսարիոսին: Այսպիսով Նարսեսը վերադարձավ Բյուզանդիոն, իր հետ ունենալով փոքրաթիվ զորք: Իսկ էրուլները Նարսեսի գնալուց հետո շուրջին մնալ Իտալիայում, թեև Բեւիսարիոսը և՛ իր, և՛ կայսեր կողմից շատ բան էր խոստատնում նրանց, եթե մնան...»:

Գ Լ ՈՒ Խ 26

[Գոթական պատերազմի հինգերորդ տարին—539/540 թթ.]:

[Ավքսիմոս քաղաքում պաշարված գոթերը] «...բանակցությունների մեջ մտան բեսսական ծաղում ունեցող մեկի հետ, որի անունն էր Բուրկենտիոս և նախկինում գտնվում էր Նարսես հայի զլխավորած զորքի կազմում...»:

Գ Լ Ո Ւ Խ 27

[Ավքսիմոսի պաշարման ժամանակ տեղի ունեցած մի ընդհանրական մասին]: «...Ճակատամարտը, որ սկսվեց առավոտյան, երկարեց մինչև կեսօր: Նարսեսին և Արատիոսին ենթակա գինվորներին յոթ հայ, հոյակապ խորագործություններ կատարեցին դժվարանցանելի դառիթափ վայրում, կարծես հարթավայրում լինելը, իրենց դիմադրող թշնամիներին կոտորեցին և ետ մղելով՝ փախուստի մատնեցին: Մնացած հռոմայեցիները, տեսնելով, որ թըշնամիները տեղի են տալիս, սկսեցին հալածել և բարբարոսները գլխովին փախուստի դիմելով, նորից պարսպի ետև անցան...»:

Գ Լ Ո Ւ Խ 29

[Բելիսարիոսի կողմից Ռավեննայում պաշարված գոթերի և բյուզանդացիների միջև բանակցություններ էին գնում. գոթերը ցանկանում էին դադարեցնել պատերազմը]: «...Այն ժամանակ Բելիսարիոսը Բեսսասին, Հովհաննեսին, Նարսեսին և Արատիոսին հրամայեց, որ ամեն մեկը մի տեղ գնա իր զորքով (որովհետև կասկածում էր, թե սրանք անբարյացակամ են տրամադրված իր հանդեպ)՝ անհրաժեշտ պարեն ձեռք բերելու համար՝ նա ասում էր, թե ինքը այլևս ի վիճակի չէ նման վայրում հոգալ ամբողջ բանակի պարենի մասին: Վերջիններս, որոնց թվում էր նաև Բյուզանդիոնից նոր ժամանած պրետորիական պրեֆեկտ Աթանասիոսը, այդպես էլ արեցին, իսկ [Բելիսարիոսը] մնացած զորքով և գոթերի ղեսպանների հետ շարժվեց դեպի Ռավեննա...»: